

NA ZÁPADNÍ FRONTĚ KLID

Erich Maria Remarque

AUTOR - ERICH MARIA REMARQUE (1898-1970)

Pravé jméno:	Erich Paul Remark – německý spisovatel a novinář
Původ:	Narozen v Osnabrücku (Německo). Studia v Münsteru
Válka:	1916 narukoval do 1. světové války, brzy vážně zraněn – zbytek války v lazaretu
Emigrace:	1933 na seznamu zakázaných autorů (nacisté). 1938 zbaven německého občanství. Veřejné pálení knih. Emigrace do Švýcarska, pak USA
Smrt:	1970 ve švýcarském Locarnu (srdeční choroba). Do vlasti se nikdy nevrátil
Zajímavost:	Díla jsou značně autobiografická. Nacistická propaganda ho falešně označila za Žida

Další díla:

- Cesta zpátky – pokračování (návrat vojáků z fronty)
- Tři kamarádi, Černý obelisk – obraz Německa po 1. sv. válce
- Vítězný oblouk, Noc v Lisabonu – téma emigrace
- Čas žít, čas umírat – téma 2. světové války. Jiskra života, Nebe nezná vyvolených

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O DÍLE

Název:	Na západní frontě klid (Im Westen nichts Neues)
Lit. druh:	Epika (próza)
Lit. žánr:	Válečný (antimilitaristický) román
Téma:	Nesmyslnost války, zničení generace mladých lidí, ztráta ideálů, nemožnost návratu
Časoprostor:	1. světová válka (1914-1918) – západní fronta + Pavlovo rodné město (dovolenka)
Vydáno:	1929 – okamžitý úspěch. Zfilmováno hned 1930 (Oscar). Nové filmy 1979, 2022

KOMPOZICE A JAZYK

Kompozice:	12 kapitol. Většinou chronologický postup, místy retrospektiva (Pavlovy vzpomínky)
Vyprávěč:	Ich-forma (Pavel Bäumer). V poslední větě přechod do er-formy (Pavel umírá)
Jazyk:	Spisovný, ale i vulgární a hovorové výrazy (vojenský slang). Naturalistické popisy válečných hrůz

- Kontrast – naivita mladíků vs. krutá realita fronty, ideály vs. smrt
- Naturalistické popisy – zranění, smrt, lazaret, život v zákopech – šokující detail
- Symbolická smrt Pavla – umírá v den, kdy je na frontě klid (název = poslední věta)
- Autobiografické prvky – Remarque sám bojoval v 1. sv. válce a byl zraněn
- Reportážní styl – ich-forma, útržkovitost, emocionální zážitky, úvahy

TIP: Přechod z ich-formy do er-formy v poslední větě = Pavlova smrt. Název románu je zároveň poslední věta: „Na západní frontě klid.“ Tohle je klíčový detail pro maturitu!

POSTAVY

Pavel Bäumer Hlavní hrdina a vyprávěč. Mladý německý gymnazista, v 18 letech narukuje jako dobrovolník (přesvědčen učitelem Kantorkem). Zpočátku naivní a plný ideálů, brzy procítá – válka z něj udělá člověka bez lítosti. Při dovolené zjistí, že se už nemůže zařadit zpět. Umírá symbolicky v den, kdy je na frontě klid.

Stanislav Katczinsky Přátelé mu říkají „Kat“. Zkušený čtyřicetiletý voják, hlava party. Naučí mladíky přežít na frontě. Pavlův nejlepší přítel. Zraněn střepinou – Pavel ho nese přes bojiště, ale Kat cestou umírá.

Postava

Popis

Albert Kropp	Pavlův spolužák. Zraněn, amputují mu nohu – chce se zabít, Pavel mu to rozmlouvá
Müller	Spolužák. Praktický (chce Kemmerichovy boty). Umírá na frontě
Frant. Kemmerich	Umírá jako první z přátel (kulka do stehna, amputace). Jeho boty = symbol
Leer	Spolužák. Také umírá na frontě
Kantorek	Třídní učitel – nabádal chlapce, ať se přihlásí do války. Pavel mu později klade za vinu
Himmelstoss	Velitel výcviku, šikanátor. Na frontě se ukáže jako zbabělec. Později degradován

DĚJ

Výcvik a fronta Pavel Bäumer a jeho spolužáci (Kropp, Müller, Kemmerich, Leer) narukují po maturitě jako dobrovolníci – přesvědčil je učitel Kantorek. Projdou tvrdým 10denním výcvikem pod desátníkem Himmelstossem (šikana, drill). Na frontě hned při prvním boji je zraněn Kemmerich (kulka do stehna, amputace). Umírá jako první z přátel.

Zákopy a boje Rota utrpí velké ztráty a je doplněna o rekruty (sotva 17 let). Přijíždí i Himmelstoss. Vojáci přežívají v zákopech díky drobným náhodám. Pavlovi kamarádi jeden po druhém umírají. Naturalistické popisy hrůz války – zranění, smrt, plynové útoky.

Dovolenka Pavel dostane dovolenou a jede domů za rodinou. Matka umírá na rakovinu. Lidé doma válku nechápou – chtějí slyšet o hrdinských činech. Pavel je znechucen, ví, že se už nikdy nemůže zařadit do běžného života. Navštěvuje matku zemřelého Kemmericha.

Zabití Francouze Při průzkumu terénu je Pavel málem dopaden. Schovává se v trychtýři a zabíjí Francouze, protože když ho nezabije, zabije Francouz jeho. Svého činu velmi lituje – muž měl ženu a dceru. Scéna ukazuje nesmyslnost války – nepřátelé jsou stejní lidé.

Nemocnice a ztráty Pavel a Kropp jsou zranění a pobývají v katolické nemocnici. Kroppovi amputují nohu. Po návratu na frontu Pavel zjistí: Leer a Müller jsou mrtví, Deterding utekl.

Smrt Kata a Pavla Katczinsky je zraněn střepinou – Pavel ho nese přes bojiště, ale Kat cestou umírá (druhý zásah do hlavy). Pavel zůstává sám. Umírá v říjnu 1918, v den tak tichý, že vrchní velitelství napíše: „Na západní frontě klid.“

HLAVNÍ MYŠLENKY

- Nesmyslnost války – válka ničí mladé životy, nepřátelé jsou stejní lidé (scéna s Francouzem)
- Ztracená generace – mladíci, kteří odešli z lavic rovnou do zákopů, nemají kam se vrátit
- Kritika propagandy – učitel Kantorek posílá žáky na smrt, lidé doma nechápou realitu fronty
- Přátelství – jediná opora v hrůze války (Pavel a Kat)
- Nemožnost návratu – Pavel při dovolené zjistí, že se už nikdy nezařadí do normálního života
- Symbolická smrt – Pavel umírá v den klidu na frontě = jeho smrt pro nikoho nic neznamená

LITERÁRNÍ KONTEXT

- Ztracená generace (Lost Generation) – pojem Gertrudy Steinové. Autoři poznamenáni 1. sv. válkou
- Meziválečná próza – po válce hluboký společenský a duchovní otřes, svědectví a varování
- Remarque = antimilitarista, nacisté ho zakázali a pálili jeho knihy

Autor	Dílo	Kontext
E. Hemingway	Sbohem, armádo	Ztracená generace (USA)
R. Rolland	Petr a Lucie	Francouzský pacifismus
J. Hašek	Osudy dobrého vojáka Švejka	Český protiválečný román
K. Čapek	Bílá nemoc	Česká meziválečná literatura
F. S. Fitzgerald	Velký Gatsby	Ztracená generace (USA)

RYCHLÝ PŘEHLED

?	Odpověď
Autor	Erich Maria Remarque (1898-1970), německý spisovatel
Žánr	Válečný (antimilitaristický) román
Směr	Ztracená generace, meziválečná próza
Druh	Epika (próza)
Forma	12 kapitol, ich-forma (poslední věta er-forma), chronologicky
Kde/kdy	Západní fronta, 1. světová válka (1914-1918)
Téma	Nesmyslnost války, ztracená generace, nemožnost návratu
Postavy	Pavel Bäumer, Kat, Kropp, Müller, Kemmerich, Kantorek, Himmelstoss
Klíčové	Název = poslední věta. Ich→er forma = Pavlova smrt
Jazyk	Naturalistické popisy, vulgarismy, vojenský slang, úvahy
Kontext	Hemingway, Rolland, Hašek, Čapek, Fitzgerald